

'WALGELIJKE STROOPLIKKERIJ'

Generalkommissar Schmidt de afspraak dat Duitse deskundigen aan hoge functionarissen van de Unie uiteenzettingen zouden geven over de opbouw van het sociale werk in het Derde Rijk¹; en tenslotte werd in het nummer van *De Unie* dat aan de vooravond van de herdenking der meidagen verscheen, een door Groeninx geschreven maar door 'het Driemanschap' ondertekende verklaring opgenomen waarin o.m. te lezen stond dat het 'een ridderlijke krijgsmandaad' van de Duitsers geweest was om goed te vinden dat de Nederlandse officieren na de capitulatie hun ponjaard hadden mogen behouden² en dat de Unie meende, 'aanspraak te hebben op de achting van de Bezetter.'³ Het illegale *Parool* sprak van 'walgelijke strooplikerij in de richting van de beulsknechten van ons volk.'⁴

Niet minder protesten wekte het dat Homan en de Quay de bezetter inmiddels óók tegemoet gekomen waren op het gebied van de Jodenvervolging: zij waren binnen de Unie tot een vorm van Jodendiscriminatie overgegaan.

*

Hoeveel Joden waren lid van de Nederlandse Unie? Wij hebben er geen denkbeeld van. Het lijkt ons intussen aannemelijk dat de reacties op de oprichting van de Unie bij de Joodse bevolkingsgroep niet wezenlijk verschilden van die onder de niet-Joodse: stellig waren ook veel Joden verheugd dat zich in den lande in augustus en september '40 een volksbeweging ging aftekenen die zich duidelijk tegen de krachten keerde van wie een Jodenvervolging te duchten was: de bezetter en de NSB. Daarbij kwam evenwel

¹ De eerste bijeenkomst van die aard werd op 6 mei '41 in Den Haag gehouden, de tweede (en laatste) op 23 juni; de gewestelijke secretaris van Noord-Holland, mr. A. A. Aberson, was de enige Uniefunctionaris die al op de eerste bijeenkomst weigerde te verschijnen. Aberson had medio april de Unieleiding gewaarschuwed tegen het aanbevelen van de Arbeidsdienst: 'Ik vrees', had hij geschreven, 'dat de Nederlandse Arbeidsdienst voor ons een tweede 'Winterhulp-drama' zal worden . . . Het aanbevelen van instellingen waartegen ons Nederlandse Volk zich *en masse* verzet uit intuïtie, is een vechten tegen de bierkade, waaraan de Unie, wellicht terecht, niet anders dan nadeel en verdriet kan beleven.' (brief, 15 april 1941, van mr. A. A. Aberson aan het Algemeen Secretariaat van de Nederlandse Unie (Nederlandse Unie, 10 a)). ² De sabel van de officier was zijn particulier eigendom; wat hij na de capitulatie behouden mocht, was zijn ponjaard, een korte dolk. *De Unie* sprak van het behoud van de 'degen'. ³ *De Unie*, 38 (8 mei 1941), p. 8. ⁴ *Het Parool*, 11 (29 mei 1941), p. 5.